

УДК 658.5

DOI: 10.31891/2307-5740-2021-298-5(2)-25

ВІВЧАР О. І.

ORCID ID: 0000-0001-9246-2226

e-mail: o.vivchar84@gmail.com

Західноукраїнський національний університет

ДІДЖИТАЛ-ІНСТРУМЕНТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ЕКОНОМІЧНИХ АГЕНТІВ: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ОСНОВНІ ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ

У статті досліджено понятійно-категоріальний апарат «діджиталізація» та алгоритм процесу діджиталізації економічних агентів в контексті безпекознавчих умов. Обґрунтовано практичний інструментарій методик і алгоритмів (SADT, IDEF, UML, BPMN), які забезпечують автоматизацію управління потоками робіт із використання web-технологій. Як результат наукових досліджень, ідентифіковано основні вектори забезпечення безпеки економічних агентів в сучасних умовах цифровізації економічних процесів. На основі чого охарактеризовано ключові форми реалізації цифрових процесів на стан та можливості розвитку зміцнення безпеки економічних агентів. Досліджено особливості забезпечення відповідних безпекових компонент в умовах активних процесів цифровізації економічних відносин.

Ключові слова: діджиталізація, безпека економічних агентів, забезпечення безпеки економічних агентів, синергетичний ефект, цифровізації економічних процесів.

OKSANA VIVCHAR

Western Ukrainian National University

DIGITAL INSTRUMENTS FOR ENSURING THE SECURITY OF ECONOMIC AGENTS: CURRENT REALITIES AND MAIN VECTORS OF DEVELOPMENT

In modern conditions of turbulence of economic processes, the urgency of digitalization in the security system of economic agents is steadily increasing. The relevant topic is becoming especially relevant in the context of the COVID-19 pandemic, when the resources of business structures may change in the focus of applied aspects and focus more on projects to develop internal efficiency and provide a non-knowledge component. Based on research, it has been established that digital tools for strengthening the security of economic agencies create new risks and challenges, including threats to cybersecurity, facilitation of illegal economic activities and more.

After all, digitalization is a factor that provides significant benefits for development in this direction. Economic growth and transformation are happening through the expansion and more convenient use of digital technologies. Thus, rapid changes in the development and competitiveness of economic agents towards the use of digital transformation are inevitable. Research suggests that digitalization is a catalyst for innovative development, technological change has led to opportunities such as flexibility, reactivity and individualization of products, but at the same time there are new challenges and threats such as rapid technological transformation, high level of complexity, changing customer preferences and legal requirements.

The article examines the conceptual and categorical apparatus of «digitalization» and the algorithm of the process digitalization of economic agents in the context at security conditions. The practical tools of methods and algorithms (SADT, IDEF, UML, BPMN), which provide automation of workflow management using web-technologies are substantiated. As a result of scientific research the main vectors of ensuring the security economic agents in modern conditions of digitalization economic processes have been identified. On the basis of which key forms of realization digital processes on the state and possibilities of development strengthening safety at economic agents are characterized. The peculiarities of providing appropriate security components in the conditions of active processes of digitalization economic relations are investigated.

Key words: digitalization, security of economic agents, security of economic agents, synergetic effect, digitalization of economic processes.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями

У сучасних умовах турбулентності економічних процесів актуальність діджиталізації у системі забезпечення безпеки економічних агентів набуває неухильно зростає. Особливого актуалітету відповідна тематика набуває на фоні пандемії COVID-19, в умовах, коли ресурси підприємницьких структур можуть змінюватися у фокусі прикладних аспектів і більшою мірою спрямувати діяльність на проекти розвитку внутрішньої ефективності та забезпечення безпекознавчої компоненти. На основі проведених досліджень встановлено, що діджитал-інструменти зміцнення безпеки економічних агентів створюють нові ризики та виклики, включаючи загрози кібербезпеки, полегшення незаконної економічної діяльності тощо.

Адже, діджиталізація – це той чинник, який надає значні переваги для розвитку в цьому напрямку. Економічне зростання та трансформація відбуваються завдяки розширенню та більш зручному використанню цифрових технологій. Отже, швидкі зміни для розвитку та конкурентоспроможності економічних агентів в напрямку використанні цифрових перетворень є невідворотними. Наукові дослідження, дають можливість стверджувати, що діджиталізація виступає каталізатором інноваційного розвитку, технологічні зміни призвели до появи таких можливостей, як гнучкість, реактивність та індивідуалізація продукції, однак разом із тим з'явилися й нові виклики та загрози, такі як швидкі технологічні перетворення, високий рівень складності, зміна переваг клієнтів та вимог законодавства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Дослідження сучасної проблематики з питань безпеки економічних агентів в умовах діджиталізації висвітлюють такі провідні науковці, як: Б. Андрушків, З. Варналій, О. Вівчар, А. Барановський, В. Бойко, В. Геєць, О. Гойчук, Б. Губський, М. Корецький, О. Кириченко, Т. Ковальчук, О. Користін, Б. Пасхавер, Ю. Пахомов, П. Саблук, О. Скидан, В. Шлемко, Л. Яремко, та зарубіжних науковців: А. Алтухова, К. Баррета, І. Богданова, С. Глазьева, А. Городецького, Ю. Одума, Г. Столярова, Н. Фурса та інших.

Формулювання цілей статті

Метою статті є обґрунтування сутнісної характеристики «діджиталізація», а також дослідження впливу процесів діджиталізації економічних агентів та інструментів забезпечення економічної безпеки.

Виклад основного матеріалу

Наукові дослідження вказують на той факт, що діджиталізація з позиції економічної детермінанти представляє формулювання дефініції даного поняття, що являє собою сукупність процесів інноваційного розвитку, які знаходять своє вираження у відповідних техніко-технологічних новаціях, зосереджених на здійсненні цифровізації ключових економічних процесів та явищ (тобто забезпеченні їх максимальної автоматизації та винесення людського фактору поза межі управлінського фокусу з метою зменшення, потреб у відслідковуванні керуваності таких процесів та уникненні, створених цим фактором помилок), які за своїм змістовим наповненням зазвичай представляють певний набір повторюваних ітерацій, у межах якого кадровий потенціал набуває механічного, позбавленого інтелектуальної складової процесу, створюючи додатковий резерв зростання продуктивності праці.

Діджиталізація створює важливі переваги для підприємств в частині реалізації обраної стратегії, зміцнення їх економічної безпеки, досягнення прозорості ведення бізнесу [3, с. 71].

Беззаперечним є той факт, що активізація процесів діджиталізації чинить позитивний вплив на фінансово-економічні результати економічних агентів залучених до використання тих чи інших її інструментів та інноваційний потенціал держави загалом. Проте рівним за своєю важливістю до ефективності таких процесів є питання забезпечення безпекових аспектів функціонування як суб'єктів господарювання, так і державної інституційно-правової інфраструктури в умовах заострення проблем захисту інформації, кібертероризму, повної неконтрольованості окремих інформаційних зон глобальної мережі (та взаємодій, які чиняться в їх межах, у т.ч. кримінального характеру) і т.д.

Отже, сучасний стан справ свідчить про те, що це створює спектр викликів, пов'язаних із необхідністю ґрунтовного аналізу впливу процесів діджиталізації на можливості економічних агентів до підтримки достатнього рівня економічної безпеки. Варто додати, що така проблематика посилюється в контексті загальної актуалізації питань безпечного функціонування економічних агентів в умовах нестабільності фінансово-економічних та кон'юнктурних умов і епоху постковідної економіки, а саме: яким чином ці проблемні контексти повинні знайти своє відображення у системі забезпечення безпеки економічних агентів.

Слід відзначити, що система безпеки економічних агентів, виходячи із її функціонального призначення, представляє собою організовану сукупність взаємопов'язаних елементів (суб'єктів, об'єктів, функціональних складових, умов та критеріїв) управлінської інфраструктури підприємства націлених на реалізацію основної мети управління економічною безпекою підприємницьких структур, вираженою у забезпеченні стабільного та ефективного розвитку економічних агентів, нейтралізації та елімінації ключових загроз внутрішньоорганізаційного та зовнішнього джерел походження. Неможливо залишити поза увагою те, що процеси цифровізації не оминули й даний функціональний напрям, активно впливаючи на інструментарій кадрового управління та загалом підвищуючи економічну цінність інтелектуального потенціалу [8].

Встановлено, що до ключових впливів діджиталізації у межах цього удосконалення кадрового потенціалу віднесемо такі:

- по-перше, виникнення електронних систем управління персоналом (E-HRM);
- по-друге, зміни кон'юнктури ринку праці в контексті інтелектуалізації вимог до працівників та посилення конкурентних взаємодій, як між працедавцями, так і серед найманих працівників;
- по-третє, посилення впливу профільних соціальних мереж та рекрутингових платформ; трансформація традиційних форм зайнятості у бік поєднання офлайн-зайнятості та віддаленої роботи;
- по-четверте, інтенсифікація інтелектуальної праці, зростання відповідних форм навантаження на працівників;
- по-п'яте, розширення можливостей до використання інтелектуального потенціалу організації;
- по-шосте, актуалізація проблематики захисту прав інтелектуальної власності [4, с. 740].

Обґрунтовано, що з практичний інструментарій включає методи і алгоритми (SADT, IDEF, UML, BPMN), які забезпечують автоматизацію управління потоків робіт з використання web-технологій. Також включається графічний запис потоку робіт на базі специфікації BPMN для візуального відображення моделей потоків робіт та відзначено програмний комплекс з управління автоматизованими потоками робіт, що базується на новітніх технологіях, таких як інтеграція розподілених інформаційних систем за допомогою web-сервісів. Це дає змогу автоматизувати складні розподілені процеси. Використання систем управління

потоками робіт допомогло розробити комплекс програмних засобів, необхідний для автоматизації складних розподілених бізнес-процесів з використанням кадрового потенціалу та програмних систем, а також забезпечити взаємодію з інформаційно-аналітичними системами і сховищами даних.

Науковці відзначають, що впровадження у діяльність економічних агентів, які комплексно здійснюють усі види обліку, дає можливість здійснювати результативне адміністрування оперативного та стратегічного управління за рахунок достовірної, об'єктивної, повної та своєчасно отриманої інформації. В свою чергу це відкриває такі можливості: збереження облікової інформації за всіма процесами в одній базі даних; створення будь-якого виду звітності відповідно до потреб управління соціально-економічною та екологічною складових господарської діяльності; оптимізація усіх процесів, систем обліку, а отже, і підвищення рівня контролю; підвищення ефективності роботи персоналу та скорочення витрат на адміністративно-управлінський апарат; раціональне використання коштів, оптимізація операційних витрат, що в результаті забезпечує використання фінансових показників. У роботі аргументовано достатню кількість фактів, що підтверджують: використання ІТ, в яких комплексно використовуються усі підсистеми обліку, відкриває перед підприємством інноваційні за змістом та функціональними можливостями перспективи. Беручи за основу досвід впроваджених за кордоном ERP-систем, стверджується, що вітчизняні програмні продукти з кожним роком удосконалюються і збільшують як перелік своїх можливостей, так і результати від їх використання. Зазначене, безперечно, покращує процес управління економічними агентами на всіх рівнях.

Досліджено, що в сучасних умовах економіка України має як теоретичний, прикладний, так і законодавчий базис для того, щоб зміцнити свої позиції серед країн світу. Проте її діджиталізація поки що має переважно інноваційний характер. Тому обов'язковою вимогою для національної економіки є поєднання теоретичних досліджень із сучасними потребами й можливостями стейкхолдерів. Отже, у фокусі викликів нових економічних процесів, під час жорсткої конкуренції, швидкого старіння технологій, професій, ідей, проникнення Інтернету в усі частини економіки, діджиталізація вийшла на новий рівень важливості для бізнес-організацій. Для підтримки конкурентоспроможності економічних агентів необхідно використовувати можливості діджиталізації за всіма можливими напрямками та формами: клієнтський досвід; партнерство та колаборація; робота з даними; впровадження інновацій; HR-стратегія та культура; управління цінністю тощо [7, с.185].

Згідно наукових досліджень встановлено, що поняття діджиталізації необхідно розглядати як системний підхід до цифрової трансформації формування кадрового потенціалу та забезпечення процесу перетворення цифровізації. Доводиться, що фактори впливу на розвиток діджиталізації необхідно поділити на ті, що формуються під впливом макро- та індивідуальних чинників. До макрочинників віднесено: удосконалення законодавчо-нормативної бази з розбудови цифровізації; зміну в державній політиці щодо підтримки та розвитку окремих видів діяльності. Особливе значення у формуванні успішного тренду діджиталізації належить індивідуальним факторам, а саме: створенню нових цінностей, властивостей товарів; формуванню нових потреб та запитів споживачів (орієнтація на економію часу, пошук і придбання товарів за чіткими параметрами); появи новітніх цифрових технологій. Доведено, що сучасні виклики сьогодення з боку кадрового потенціалу в умовах діджиталізації формуються під впливом зміни складових охорони здоров'я населення, реформування освіти, стагнації науки, соціальної політики, значного впливу міграційних процесів. Визначено, що управління на засадах діджиталізації базується обов'язково на досконалому плануванні цифрової стратегії, оцінюванні доцільності реалізації практичних цифрових ініціатив, визначенні перспективних напрямів дій, вибору ефективної моделі діджиталізації, прогнозуванні очікуваного ефекту від діджиталізації, порівнянні інноваційних ініціатив [2, 57].

Так, з практичної точки зору доведено, що головними напрямками розвитку систем управління в умовах діджиталізації в контексті зміцнення безпеки економічних агентів мають стати: сприяння прискореному впровадженню інноваційних ініціатив, прогностичний моніторинг ринкового середовища, оцінювання чинників впливу на конкурентоспроможність компанії, розроблення дорожніх карт на основі галузевих пріоритетів та клієнтського досвіду. Разом із цим має відбуватися формування кадрового потенціалу, розвиток культури та компетенцій інформаційного обміну, модернізація ІТ-систем. Перелічені напрями стають необхідною умовою під час створення корпоративної цифрової інфраструктури та стимулювання інноваційної привабливості компанії. Розвиток діджиталізації в контексті забезпечення безпеки економічних агентів потребує застосування досвіду зарубіжних країн, що орієнтуються на оптимізацію бізнесу та забезпечення якості товарів та послуг. Новітні ідеї, ініціативи та програми мають бути інтегровані в стратегію діяльності бізнесових структур та підвищувати інноваційну привабливість бізнесу [1, 85].

На основі проведених досліджень варто відзначити особливий акцент на ключових аспектах розвитку логістики на основі використання інформаційних технологій. Зазначається, що впровадження сучасних цифрових технологій у логістику приведе до зміни бізнес-моделей економічних агентів та стратегічних планів; поліпшить взаємодію між усіма учасниками логістичного процесу; покращить продуктивність праці, тим самим підвищивши конкурентоспроможність логістичних компаній на ринку. Також зазначено, що систему діджиталізації у сфері логістики слід розглядати у формі спільноти, утвореної

за рахунок використання цифрових платформ і їх додатків, розробниками, надавачами та користувачами логістичних послуг, агентами, які мають досвід роботи в логістичній сфері та володіють певними навичками, отриманими за допомогою використання цифрових інформаційних технологій. Обґрунтовується необхідність створення логістичної форми, що поєднує логістичні принципи та сучасні інноваційні методи ведення бізнесу. Основою для цих змін має стати запровадження цифровізації у систему фінансово-господарської та економічної діяльності в контексті забезпечення безпекознавчої компоненти. Так, на основі впровадження цифрових процесів компанії покращиться якість діяльності шляхом автоматизації та оптимізації робочих процесів, що зробить їх більш конкурентоспроможними на ринку логістичних послуг.

Згідно наукових досліджень варто ідентифікувати методику, відповідно до якої проєкт діджиталізації економічних агентів в контексті безпекознавчих умов розділяється на такі етапи:

1) вивчення актуальних бізнес-процесів і їх перетворення (зміна). На цьому етапі проводиться виокремлення деяких процесів, технологій, які, на думку керівництва компанії, вважаються актуальними для проведення їх цифровізації. Далі вивчаються слабкі місця і формується перелік недоліків і шляхів їх усунення при проведенні трансформації системи;

2) впровадження елементів цифровізації в діяльність організації. Насамперед належну увагу автори віддають підвищенню кваліфікації персоналу, який буде працювати в цьому напрямі, далі активізуються бізнес-процеси у всій структурі, формуються робочі групи. Надалі постає необхідність запустити пілотне впровадження в одному із структурних підрозділів або запросити досвідченого фахівця, який буде тестувати та перевіряти нові цифрові технології і ресурси. Такі дії дадуть змогу відкрити нові перспективні напрями розвитку, що принесе для компанії практичний досвід;

3) стратегічний етап цифровізації. На цьому етапі формуються стратегічні напрями цифрової трансформації як окремих бізнес-процесів, так і організації в цілому. Оцінюється ефективність і продуктивність робочих груп. Виділяються і розподіляються інвестиції на проведення цифровізації бізнес-процесів, призначаються відповідальні особи, визначаються терміни виконання і нормативний рівень результатів;

4) цифрова конвергенція. В рамках цього етапу сформовані робочі групи виробляють стратегії та операційні моделі цифрової трансформації з урахуванням нової інфраструктури з її ролями, бізнес-процесами, знаннями і моделями. Обираються і затверджуються до застосування пріоритетні технології, модель поведінки в цифровому просторі з урахуванням специфіки діяльності компанії;

5) інноваційно-адаптивний етап. Покликаний задати керівництву підприємства мету безперервного розвитку потенціалу компанії, з урахуванням чого з'являються нові технології та проводиться їх тестування на практиці і регулярна модифікація та моделювання бізнес-процесів [5, с. 170].

На нашу думку, варто виокремити, що основними векторами розвитку електронні комунікації економічних агентів об'єднують широкий спектр технологій зв'язку, включаючи електронну пошту, факс, електронний обмін даними EDI і електронні платежі EFT, Інтернет, інтранет (корпоративний Інтернет), екстранет (електронний обмін інформацією із зовнішнім світом) та ін. Саме тому, серед глобальних тенденцій їхнього розвитку варто відзначити:

- переведення ділової інформації у цифрову форму;
- спільне використання ділової інформації, комп'ютеризацію діловодства в Інтернет;
- зняття фізичних обмежень у зв'язку з використанням електронних мереж;
- побудову усїєї виробничої інфраструктури на застосуванні комп'ютерів як інформаційних пристроїв;
- витіснення готівкового методу оплати за товари і послуги, передачу інформації про номери електронної пластикової карти через телефонні мережі або електронною поштою;
- відкриття і розширення можливостей для посередництва нового типу: електронна комунікація починає виконувати аналітичні функції, забезпечуючи покупців інформацією про характер ринків і торгів, зміну попиту і пропозиції, появу унікальних або рідкісних товарів [6].

Встановлено, що діджитал-трансформація безпеки економічних агентів стала не лише одним з ключових трендів, а й ринковою необхідністю в епоху інформаційного суспільства. Швидкість імплементації цифрових інструментів та використання комплексного підходу в розробленні діджитал-стратегії підприємницьких структур є запорукою успіху сучасного бізнесу. І лише ті підприємства, що ризикують впроваджувати діджитал-інновації першими, можуть отримати значну конкурентну перевагу. Актуалізація комплексності діджиталізації, а не фрагментарне використання інструментів діджитал-маркетингу, пов'язана з можливістю досягнути системності у процесі діджитал-трансформації і спроможна забезпечити синергетичний ефект.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі

Прорезюмувавши вище описане слід відзначити, що розгляд проблематики впливу процесів діджиталізації на забезпечення безпекових параметрів економічних агентів необхідно реалізовувати у напрямках – потенційні загрози, які продукуються активним розвитком цифрових технологій та в напрямі можливостей, створених ними водночас безпека економічних агентів може бути забезпечена лише за умови

збалансування, означених аспектів, що знаходить свою практичну реалізацію у побудові ефективної динамічної системи інформаційного захисту підприємства (починаючи від питань віртуальної безпеки, закінчуючи іміджевими аспектами у сфері PR) разом із формуванням системи моніторингу ринку цифрових новацій на предмет потенційної ефективності та можливостей до їх імплементації у господарську практику підприємницьких структур.

Встановлено, що зростання цифрової економіки сприяє появі безлічі нових економічних можливостей. Цифрові дані можуть використовуватися з метою розвитку, а також для вирішення соціальних проблем. Таким чином, вони можуть сприяти поліпшенню економічних і соціальних показників, розвитку інновацій й підвищенню продуктивності. Цифрові платформи спрощують здійснення операцій, формування мереж зв'язків та обмін інформацією. З точки зору економічних агентів трансформація всіх сфер і ринків під впливом діджиталізації може сприяти підвищенню якості товарів та послуг при зниженні витрат. Крім того, діджиталізація трансформує ланцюжок створення вартості найрізноманітнішими способами, відкриваючи нові можливості для збільшення доданої вартості і ширших структурних змін на основі механізму забезпечення економічної безпеки. Отже, майбутні дослідження у цьому напрямі мають високу наукову цінність. Зважаючи на швидкий темп розвитку IT-технологій, моделі і методи проєктів діджиталізації в контексті забезпечення безпеки економічних агентів вимагають подальшого постійного розвитку.

Література

1. Андрушків Б. М. Економічна та майнова безпека підприємства та підприємництва. Антирейдерство: монографія. Тернопіль: Тернограф. 2012. 456 с.
2. Андрушків Б. М., Вівчар О. І., Гевко В. Л. Проблеми теорії і практики менеджменту : навч.-методич. посібн. Тернопіль: Вид. ТзОВ «Терно-Граф». 2009. 312 с.
3. Вівчар О. І. Управління економічною безпекою підприємств: соціогуманітарні контексти: монографія. Тернопіль, ФОП Паляниція В. А., 2018. 515 с.
4. Гуренко А.В., Гашутіна О.Е. Напрями розвитку систем управління в умовах діджиталізації бізнесу в Україні. Економіка і суспільство. 2018. № 19. С. 739–745.
5. Паршина О.А., Паршин Ю.І., Савченко Ю.В. Економічна безпека в умовах діджиталізації: сучасний стан та перспективи розвитку інформаційного суспільства. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2019. № 2. С. 167–174.
6. Ткачук В. О., Обіход С. В., Зіміна Н. П. Цифровізація бізнес-процесів підприємства в умовах переходу в діджитал-середовище. Інфраструктура ринку. Економіка та управління підприємствами. Випуск 47. 2020. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2020/47_2020_ukr/24.pdf.
7. Трушлякова, А. Б. Розвиток діджиталізації в Україні: фактори впливу, переваги та виклики сьогодення. Економічні горизонти. 2018. № 4(7). С. 186–191. DOI: 10.31499/2616-5236.4(7).2018.212762
8. Modern Content of Strategic Regional Development Potential / Kubiniy N., Marhitich V., Kosovilka T.// Economics and Business. 2020. №1. URL: <http://eb.tsu.ge/?cat=nomer&leng=eng&adgi=945&title=Modern%20Content%20of%20Strategic%20Regional%20Development%20Potential>

References

1. Andrushkiv, B. M. (2012) Ekonomichna ta mainova bezpeka pidpriemstva ta pidpriemnytstva. Antyreiderstvo [Economic and property security of enterprise and entrepreneurship. Anti-crap]. Ternopil: Ternohraf. [in Ukrainian].
2. Andrushkiv, B.M, Vivchar, O.I., Gevko, V.L. Problemy teorii i praktyky menedzhmentu : navch.-metodych. posibn. [Problems of theory and practice of management textbook]. Ternopil: Terno-Graf LLC. 2009. 312. [in Ukrainian].
3. Vivchar, O. I. (2018) Upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstv: sotsiohumanitarni konteksty [Management of economic security of enterprises: socio-humanitarian contexts]. Ternopil, FOP Paliantsia V. A. 515. [in Ukrainian].
4. Hurenko, A.V. and Hashutina, O.E. (2018). «The directions of the management systems development in the conditions of the digitalization of business in Ukraine». Ekonomika i suspil'stvo. Vol. 19. Pp. 739–745. [in Ukrainian].
5. Parshyna, O.A. Parshyn, Yu.I. and Savchenko, Yu.V. (2019). «Economic security in digital conditions: current state and prospects of the information society development». Naukovyj visnyk Dnipropetrovs'koho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav. Vol. 2. Pp. 167–174. [in Ukrainian].
6. Tkachuk, V. O., Bypass, S. V., Zimina, N. P. (2020). Digitization of business processes of the enterprise in the conditions of transition to the digital environment. Market infrastructure. Economics and business management. 47. Access mode: http://www.market-infr.od.ua/journals/2020/47_2020_ukr/24.pdf. [in Ukrainian].
7. Trushlyakova, A. B. (2018). Development of digitalization in Ukraine: factors of influence, advantages and challenges of the present. Economic horizons. 4 (7). 186–191. DOI: 10.31499 / 2616-5236.4 (7) .2018.212762. [in Ukrainian].
8. Kubiniy N., Marhitich V., Kosovilka T.(2020) Modern Content of Strategic Regional Development Potential. Economics and Business. Tbilisi, Georgia [Online]. №1. available at URL: <http://eb.tsu.ge/?cat=nomer&leng=eng&adgi=945&title=Modern%20Content%20of%20Strategic%20Regional%20Development%20Potential> (Accessed 19 August 2021).